

**M
A
R
T
I
N
S
K
Á**

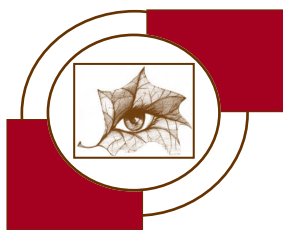
**P
O
E
T
I
C
K
Á**

**J
E
S
E
Ň**

**ALMANACH
TVORBY
ÚČASTNÍKOV**

2012

Duŕičky

Je čas duŕiiek
teplý plameň svieok
osvetľuje moje spomienky.
Korienky zapustené do teba
i napriek pustote
ŕijú a rastú ďalej.
Je čas duŕiiek
tú tvoju drŕím v dlaniach
ako holubicu...

Niečo nie je správne

V mojej hlave
sa preháňa víchor
spomienok
padá na mňa
smútok
osamelých dní.
Aj keď nie som
sama
niečo nie je
správne
blúdim
a boľavo cítim
ŕe mi chýba
prístav.

Rieke vypovedz

Tajomstvá svoje
nezveruj lúkam
ani lesu,
bo vo vánku, hoc jemnom iba
do diaľav všetko roznesú.

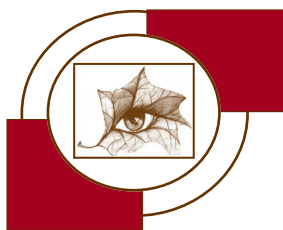
Smútok či bolesť
rieke vypovedz.
Kamienky na dne obrúsia ich
a potom pošepnú ti,
že šťastie rodí sa len cez bolesť.

Už nebudem sa báť...

Pohlad' ma
Ako nežný vánok brezu hladká
Napoj ma nehou
Ako vysmädlú trávku
Napojí vlahou letný dážď

Potom keď tvoja neha
Túžbou rozpáli ma
Miluj ma

Miluj ma pod tou briezku
Miluj ma v letnej trávke
Miluj ma
Už nebudem sa lásky báť

Retrospektíva

Občas sa za seba obzrieme
na svoj život ako na obraz
dúfajúc
že ho maľoval umelec dáky

Ale sú to len háky – báky
To my sme takí

Baví ma

Baví ma kĺzať sa po hrane
zhora pozerať hlavou dolu
Inak vidieť už poznané
Keď si tu so mnou spolu

Pokušenie

V myšlienkach stále čakáš
pohladenia,
nie ozajstné
len akoby,
až stali sa ti zlovykom

Čo takto zbaviť myseľ hrie-
chu
a nebrániť sa dotykom

Palacinky

Čo varíš na obed?
Myšlienkové palacinky!
Čo treba urobiť
toto tak a hento takto
Tak nejako v hlave ti víri
Denný tanier však nie je taký veľký
Palacinky stačia tri či štyri

Keby si

Chumáčik vlasov ti odhrniem z čela
Aby som sa pozrel do očí
Možno tam uvidím
všetko
z čoho sa hlava zatočí

Nedeľné večery

Neznášam nedeľné večery
Prepchatý jedlom a nudou
obzerám svoje brucho v zrkadle
či som schudol.
Žiaľ večeru vždy pivo zaleje
a tak sa mi v zrkadle línia vysmeje
Je nuda
a od piatej do ôsmej ďaleko k posteli
Neznášam nedeľné večery.

IL'JA ČIČVÁK

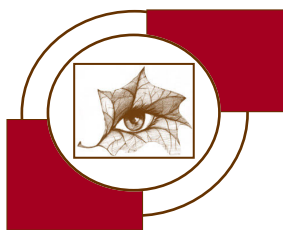
Bohyne nekričia

Spal som
ešte bolo
zavčasu
budiť ľudí
keď ani vtáci
nedovolili si spievať
piesne
pre nikoho
uprostred noci
keď zobudil ma
brat môj
Ivan
ani by som nezazlieval
rosy síz
padajúce
do kalicha
unavenému pri ceste
s košeľou napoly na červeno
a modliaci sa
k bratovi môjmu
nad spásou ruže
nevidieť fotografiu
Ivanovu

na pláži
na Jalte
objímajúc vodku
miesto vintovky
vždy
veril som
že bohom
priečiť sa
je hriechom
i Venuša
so skamenelou slzou
na tvári
stratila úsmev
bohyne
nikdy nekričia
brat môj
iba plačú.

M
A
P
O
J

2
0
1
2

V ô ň a T v o j h o t e l a

Cítil som vôňu Tvojho tela prišla si za mnou do môjho sna Tíško cezo mňa preletela šepkajúc nežne Posuň sa Cítil som vôňu Tvojho tela (ak si to bola vôbec Ty) Čo si v tom sne vlastne chcela keď naša láska je už po smrti Cítil som vôňu Tvojho tela možno po 1. x v mojom sne Vmestila sa tam skoro celá len z môjho smútku trocha ubudne Rasťo Dalecký pre Silviu A

Z ORAVY

Vodné fajky vrchov
Púšťajú nad Oravu
Kúdoly mokrého dymu
Až nebesá štípu oči.

Ich plač nám zmáča
Cestu na zem.
Neviem sa dohodnúť.
Za nami plačú...

PARADOX

Aj za brieždenia
Čierny oheň
Občas zažne tmu.

Potkýna sa potom
O vlastné úsmevy
Pre iných.

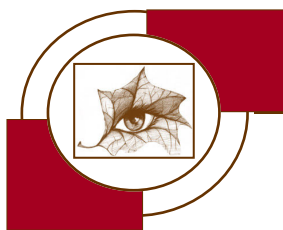
Kým večer
Nezažne v ňom
Svetlo.

NOC V HIADEL'SKOM SEDLE

Ohník ako sviečka
Ien pridá čiernu.
Tma zrazu praskne,
z ničoty ako pri stvorení
vylúpne sa striebro
rosy a kosodrevia.

Slová sa vrátili
do myšlienok,
pohyby zastali
na polceste,
oči zhíkli od úžasu.

Guľatý pastier neba
vyšiel nad Prašivou.

JIŘÍ GEORGE FIGURA

Jdu, jen co noha nohu mine,
pohled opírám o Beskydy – v žádném kvaltu.
Nespěchám, Lysá už mi z dálky kyne,
jdu, co noha nohu mine
jen bos... stezka už nevede po asfaltu.
Hory jak manekýnky si vzaly dnes šaty jiné.
Jdu, jen co noha nohu mine.
Pohled opírám o Beskydy – v žádném kvaltu.

Než si přijde pro nás
nikdy není pozdě
s úsměvem se projít po beskydských hvozdech.
Než si přijde pro nás,
seřídím si kompas,
Živote, díky – budu rýti po zdech.
Než si přijde pro nás,
nikdy není pozdě

Jak se stará Macháčková stala strojvedoucí

Byl 1.duben a v železniční dopravě došlo ke kolosálním změnám, o jakých se našim předkům ani nesnilo. Předcházelo tomu, ale již více než několik let intenzivní práce ministra dopravy Alfonse Závory, který vedle té správné stranické legitimace, měl i velké zkušenosti s železniční dopravou. Když totiž pan premiér David Nehoda hledal ve svém partajním týmu nějakého odborníka, nabídl se právě Alfons Závora, bývalý ministr zemědělství, který už naše pole dostatečně zoral a pohnojil, že si vzpomíná, že jednou, asi ve čtvrté třídě základní školy, jako desetiletý chlapeček jel vlakem. Kdo jiný by měl lepší kvalifikaci pro tuto náročnou vládní funkci než právě Závora.

Ambiciósní mladý ministr jmenoval do svého týmu nadějně odborníky, většinou jeho bývalé poradce z resortu zemědělství, kde bylo všechno hotovo, takže tam už ani tráva sto let neporoste.

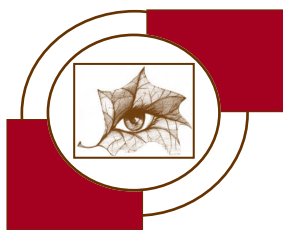
Ministr Závora potom jmenoval nový management státních drah a jako všeho schopného odborníka si vybral Jaromíra Koleju, jenž již jako malý klouček stavěl modýlky vláček a spolužákům ve škole rád přehazoval výhybky. Mladý manažér se jednou ve své kanceláři zamyslel, nedělal to často, neboť myšlení bolí, a vymyslel geniální obnovu na dráze.

Proč je potřeba tolik zaměstnanců? Na co jsou ve vlcích průvodčí, když se může ušetřit na jejich výplatě. A začal horentně mlátit do svého notebooku a počítat a počítat. Zjistil, že kdyby propustili každého druhého průvodčího, tak dráha ušetří takové množství peněz, že jistojistě zbude na velikonoční, jarní, letní, podzimní, zimní a mimořádné vánoční prémie pro management podniku.

Spokojen s prací nového manažera byl i pan ministr, neboť peníze zůstaly v resortu a odměny se mohly vyplácet i na ministerstvu. A pochopitelně si pan ministr Závora šplhнул i u premiéra, který svého pilného ministra dával na zasedání vlády za vzor všem kolegům ministrům. „Vidíte, že to jde šetřit, jen chtít!“

Jenže peněz se do státního rozpočtu stále nedostávalo, a tak manager Koleja přišel na další geniální nápad. Na co jsou ve vlcích strojvedoucí, když se může tolik ušetřit? A začal zase horentně mlátit do svého notebooku a počítat a počítat. Zjistil, že kdyby propustili všechny strojvedoucí, tak dráha ušetří takové množství peněz, že jistojistě zbude na velikonoční, jarní, letní, podzimní, zimní a mimořádné vánoční prémie pro management podniku.

Ministru Závorovi se to sice nezdálo, ale když jej Koleja ujistil, že je to zcela v souladu s projevem pana prezidenta, který vybízel k zapojení veřejnosti do řízení, v novoročním projevu přímo volal po přímé demokracii. A co je řízení vlaku? Přímá demokracie. Cestující si prostě zvolí mezi sebou toho nejschopnějšího, který si přečte informační brožuru. Tu ráda vydá soukromá společnost Economy Consulting & Harvard, jejímž majitelem je spolužák manažera Koleji ing. Nesyta za směšnou částku 500 miliónů korun.

Co je to proti úsporám, to je přece pakatel. Na oko se potom vypíše výběrové řízení, ale stejně nikdo jiný než firma Ing. Nesyty nemůže tak zodpovědnou práci vykonávat, vždyť nově vyškolený strojvedoucí bude mít zodpovědnost za cestující a za celou vlakovou soupravu.

A protože měl Koleja dobrou náladu, šel ve svých návrzích ještě dál. Vždyť si tím řada lidí splní svůj dětský sen, konečně bude moci řídit lokomotivu, nejen nějaké modely jako to dělal on co by malý klouček. A co kdyby ... to byla vlastně geniální myšlenka, co kdyby tito noví strojvedoucí drahám za to, že si budou moci „zamašinfírovat“ ještě zaplatili? A zase začal horentně mlátit do svého notebooku a počítat a počítat.

No uznejte, že takový manažer se drahám vyplatí, protože 680 tisíc měsíčního platu jako základ je vlastně pakatel, proti tomu co by takový odborník mohl „zarobit“ v soukromém sektoru.

A tak se stalo, že 1. dubna na stanici v Horní Lhotě přišli dva potencionální cestující, vzhledem k tomu, že děda Vocásek měl šestnáct dioptrií na levém oku a na pravé neviděl vůbec, byla zvolena za strojvůdkyni Marie Macháčková. Trpěla sice vysokým krevním tlakem, cukrovkou a byla silně nedoslýchavá, ale v přímé demokratické volbě jí děda Vocásek jednohlasně zvolil, neboť prohlásil: „Máňo, já potřebuju být na středisku v 7 hodin a vůbec nic nevidím! A jestli přijdu pozdě, tak na mě bude chtít doktor regulační polatek plus penále za prodlení, jak to nařídil náš pan vším lidem milovaný ministr zdravotnictví!“ Navíc Marii bylo teprve 76 let a podle nové důchodové reformy jí zbývalo do důchodu ještě 6 let. Vždyť se taky jela hlásit na pracovní úřad, aby vyvrátila podezření, že si tajně přivydělává k štědré sociální almužně, kterou jí stát vyplácí a na kterou si více než 50 let přispívala, pokud ještě měla práci.

Marie Macháčková nechtěla dělat vládě potíže a jako správná občanka pochopila svůj postoj, neboť se děsila představy, že se o ní po vsi a před konzumem, který už je dvacet let zavřený v důsledku privatizace, bude říkat, že je brzdou demokracie a chce zadřít novému zřízení píсты. A nedej bože, aby o ní pan farář v neděli na mši vytruboval z kazatelny, že je stará struktura. To by jí potom mohli ještě krátit štědré dávky. Leda že by její čin historie posuzovala jako čtvrtý odboj, to by se potom důchodkyně Macháčková mohla dostat do čítanek.

A jak to všechno dopadlo? Čekáte, že někdo dostal rozum, když se staly srážky a havárie na železnici každodenním chlebem zpravodajských relací všech našich veřejnoprávních či soukromých sdělovacích prostředků?

Kdepak, jen ministr Závora přišel na to, že když nebudou průvodčí, začnou lidi jezdit načerno a dráhy přijdou o zisk a ministr o prémie, ale i s tím si všehoschopný manažér přece musí umět poradit.

Jaromír Koleja totiž navrhl železniční daň. Bude ji platit každý, ať jezdí nebo nejedí vlakem, protože to je jeho chyba, že nejedí. A už zase začal horentně mlátit do svého notebooku a počítat a počítat. To máme deset milionů krát dejme tomu pětistovka za měsíc krát dvanáct měsíců myslím, že na odměny schopnému managementu to bude určitě stačit!

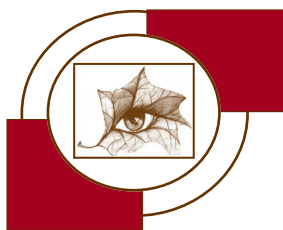
A co na to důchodkyně Macháčková? Asi jí nebudou stačit dávky, protože za každé svezení je povinna zaplatit drahám dost slušnou sumičku za normokilometr, ale učí se, učí. Možná z ní bude dobrá manažérka. Už totiž vymyslela, že zkasíruje dědu Vocásku, přece si nemyslí, že si bude vozit zadek ve vlaku zadarmo!

MAGDALÉNA HRÍBOVÁ

Na svieže tváre
padol chlad z vesmíra,
stratila sa mladosť,
s ňou všetka nádhera,
zmizol zhon všedných dní
i radosť z nedele,
zostali len dni
pokojne zvlnené.
Paličky klopkajú, cesta je rozbitá,
len čriepky zbierame
v zákutiach života...
V pamäti hľadáme
spomienky zaviate,
ktože ich pozliepa
v temnote prekliatej.
Zostali len rany
a mnohé otázky,
bez slov a za ticha
miznú staré lásky.

**M
A
P
O
J

2
0
1
2**

Mama Elektrolux Z117

Postavy:

mama Dada Žemličková

syn Jožko Žemlička

suseda Inge Lazarčíková

Arabela Antošová/Šimková (Petrova priateľka)

poštár

DEJSTVO PRVÉ

Izba, uprostred stôl , pred ním gauč.

DADA

Prichádza na scénu, za sebou ťahá vysávač. Zapojí ho do zásuvky a vysáva. Na stole jej sústavne vyzvára telefón. Nepočuje ho. Vypne vysávač, aby šnúru od neho prepojila do druhej zásuvky na druhej strane scény. Hneď ako opäť zapne vysávač, telefón znovu začne zvoniť.

Keď dovysáva. Odprace vysávač. Spokojne si sadne na gauč. Chvíľku sedí, potom si všimne nejaké miesto na zemi. Vstane a znepokojene sa vráti po vysávač. Počas opätovného vysávania, znovu zvoní telefón. Dada dovysáva, pri spratávaní vysávača začne niekto zvoniť a klopať na dvere.

DADA

Spratáva

vysávač. búchanie na dvere neprestáva.

Idem!

Veď hovorím, že idem. Kto to môže byť? Takýto nervózny.

Podíde ku dverám. Otvorí.

No ale ahoj! Čo tu robíš?

JOŽKO

Vbehne dnu, nervózny

Preboha, mama! Čo je s Tebou? Volal som ti asi sedemkrát. Prečo mi nezdvíhaš?

DADA

Prikročí ku stolu a zdvíha mobil, pozerá na display. Zatiaľ:

Ty si mi volal? Kedy?

JOŽKO *vyzlieka si kabát*

Už asi hodinu sa ti snažím dovolať.

DADA No máš pravdu. Sedem neprijatých hovorov.

Zasmeje sa.

JOŽKO Takmer som zošalel od strachu. Či sa Ti niečo nestalo... Sľúbila si mi, že ten telefón budeš mať stále pri sebe.

DADA Veď som aj mala. Lenže som vysávala a nepočula ho zvoniť.

JOŽKO Ty si vysávala?

DADA *prikývne.*

JOŽKO Chceš mi povedať, že si hodinu vysávala túto jednu izbu?

DADA *opäť prikývne.*

JOŽKO To si vysávala aj strop?

DADA Len si zo mňa rob srandu! Bol tu neporiadok. Musela som poupratovať. Keď už je ten špeciálny deň.

JOŽKO Ach áno. Veď práve kvôli tomu som Ti volal.

DADA Len mi nepovedz, že neprídete! Teraz, keď som upratala!

JOŽKO Ale hej, prídeme. Len mám z toho divný pocit. Stále premýšľam, či nie je ešte skoro.

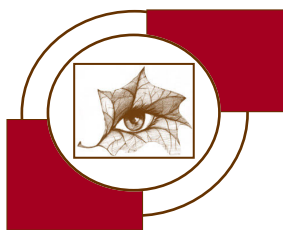
DADA Čo by bolo skoro! Najvyšší čas, aby si mame predstavil svoju priateľku! Vidíš, ani si mi nepovedal, ako sa volá.

JOŽKO Ari, Arabela.

DADA Arabela? Jej rodičia sú normálni?

JOŽKO Jej mama kedysi pracovala v televízii.

DADA Skutočne? (Ako moderátorka...)

JOŽKO

Robila tam v bufete.

DADA
Sklamane.

Aha. A otec?

JOŽKO

Policajt – vyšetrovateľ.

DADA

Uf, tak toho ti nezávidím.

JOŽKO

Veď to! Sme spolu iba mesiac a Ari chce, aby sme jeden druhému predstavili svojich rodičov.

DADA

Ale no. Mesiac je ideálna doba. A nemusíš sa vôbec báť. Si rozumný, určite si si dobre vybral. A keby nie, večer ju privedieš a ja ti poviem.

JOŽKO

Ako to myslíš?

DADA

No predsa nebudeš s nejakou, čo ťa nie je hodná.

JOŽKO

Preboha, mama! Arabela je pre mňa vhodná. Prečo si to povedala? Teraz ju už vôbec nechcem priviezť!

DADA

Len som chcela, aby si vedel, že som tu pre Teba.

JOŽKO s rukami v dlaniach

DADA

Veď ju prived'. Zoznámime sa, podebatujeme...Sľubujem, že urobím najlepší dojem.
Bude zo mňa super mama.

JOŽKO

Akosi tomu nedokážem uveriť.

DADA

Tak never! Ale potom nedostaneš svoj obľúbený koláč.

JOŽKO

Jablčný? S orechmi?

DADA (Presne ten!) Ráno som kúpila orechy. Neuveríš, konečne ich ten vydr duch na rohu začal predávať za normálnu cenu.

JOŽKO Mama, ale však som Ti povedal. Ak niečo potrebuješ, zavolaj mi a ja Ti to prinesiem. Načo som Ti dával ten mobil?

DADA Jedlo si, hádam, dokážem kúpiť aj sama. Nerob zo mňa starenu! Aj keď nákupy u nás robil vždy otec.

Vzdychne.

JOŽKO *Pristúpi k mame, chytí ju za rameno.* Mal by som už ísť.

DADA Už?! Ved' si len teraz prišiel!

JOŽKO Idem na ten obed s Ari a jej rodičmi...

DADA Aha, milovníčka rozprávok a policajt.
Držím päste.

JOŽKO sa chystá preč.

DADA Niekedy by si si na mňa mohol nájsť viac času. Skoro vôbec sa nevidíme.

JOŽKO Ved' som tu tak často, ako sa dá.

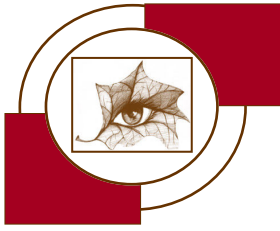
DADA Prosím Ťa, tých pár minút... Odkedy si s tou Popolušou...

JOŽKO Arabelou?

DADA Kvôli nej si nenájdeš čas na svoju vlastnú mamu.

JOŽKO Ja neverím vlastným ušiam. Ešte pred chvíľkou si chcela Ari poznať a teraz vravíš, že Ti ma berie!

DADA A nie?! Ale ved' ju prived', nech vidím, komu dávaš prednosť!

JOŽKO

Ale mama!

DADA

Ticho! Mame sa neodvráva! To by si mal vedieť.

JOŽKO

Vieš čo, ja idem. S Tebou to teraz nemá cenu.

DADA

No, no, no! Len nekritizuj svoju mamu. Máš len jednu.

JOŽKO

Niekedy mám pocit, že v tomto tele žijú dve mamy.

DADA

A to si ako myslel?!

JOŽKO pobožká mamu na čelo.

Ešte Ti dnes zavolám a potvrdím, o koľkej prídeme, OK?

DADA

Dobre, dobre, budem čakať. Nachystám večeru.

JOŽKO

Pa, mama..

DADA

Pa, pa...

JOŽKO odchádza.

LUCIA MAKÚCHOVÁ

Posvätná noblesa

V posvätnej noblese
Rozhádzanej postele
Sa ráno prebúdzá muž
Vedľa neho vankúš a
Na
Vankúši
Žena

Vlasy dlhé
Hriechy bez spovede
Ostávajú bezo zmeny
Aby
Stále
Boli
Vedľa seba
Muž
A
Žena

Zaľúbila som sa

Zaľúbila som sa
Len som sa obzrela
Na tváre okolo
Len som si pobešla
Na kúsok od neho

Zaľúbila som sa
Akoby nie,
Veď bol tak nemý
Tak plný nehy
Nedotknutý

Zaľúbila som sa
A on sa nepohol
Ostal stáť tak sám
Tak svoj

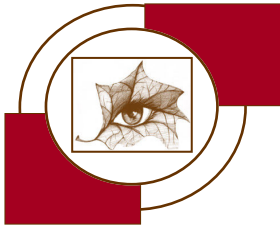
Ako vždy

Zaľúbila som sa
Do jeho tieňa
Na letnom slnku
Do konáru nad zemou
Na ktorý si sadnem vždy,
Keď je mi teplo

Zaľúbila som sa
Nevolá mi, no chýbam mu
Nebráni mi a nežiarli
Je to len
A
Len
Môj
Košatý
Stromček

M
A
P
O
J

2
0
1
2

Si jak kocúr zo Šreka!!

Sú dni...

Keď si nahá ,
aj v teplákoch na doma.

V modrom triku
máš na pomníku"
vytesaný chťič.

Tu si sadni.

Vyzleč sa!

a nehovor už nič....

Tie psie oči,
poznám dobre.
Videl som ich veľakrát.

Pripraviť sa!

Pozor!

Stát! :)

Terapia na pohovke....

Na Škodovke....

Aj v Škode stovke...

Aj v Lade nive
sú presvedčivé
Tvoje pohľady...

V inej galaxii, o úplne niečom inom.

V krabici od banánov si chováš dra-
ka.

Si taká

akobysomtopovedal

“iná“ .

Ráno sa zobudíš krajšia ako keď si
išla spať.

Smeješ sa listom čo padajú zo stro-
mov
a domov
sa tešíš za mnou -
čomu sa divím...

Podozrivo často mi dáš bozk
a utrieš slinu čo mi steká
z chuti na teba ...

Často
to
končí
v inej
atmosfére.

V inej galaxii.
Na inej planéte.

ZÁHRADKÁR (Podobenstvo XI.)

Skončila zima a záhradkár sa opäť chystal k zahájeniu sezóny na svojej záhradke. Keď sa počasie dostatočne oteplilo a nastal čas sejby, záhradkár si pripravil semená, aké potreboval a pustil sa do práce.

Na stanovené miesta vysadil presne to, čo si vopred určil. Keď prácu počas jedného krásneho slnečného víkendu vykonal, potešil sa tomu. Základ mal hotový.

O pár dní prišli za ním jeho dobrí kamaráti a on im veľmi rád poukazoval svoju pekne upravenú záhradku. A nezabudol im prezradiť, kde a čo bude rásť.

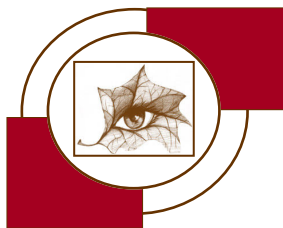
"Tuto budú kvitnúť gladioly a tu zas kosatce... A tu bude rásť zelenina. Tuto redkvičky, vedľa nich zeler a vedľa petržlen... Tamto porastie ťahavá fazuľa a tu zas budem v septembri oberať fazuľu kríčkovú... A tu sa na paliciach bude ťahať hrach... A tu bude rovnako v júni dozrievať hlávkový šalát..."

Chodili tam všetci so záhradkárom, ktorý im ukázal každú časť svojej záhradky. Ako sa tak pozerali na holú a ešte pustú zem, ktorá sa im všade javila úplne rovnako, splývajúc do svojej jednoty, nešlo im do hlavy, ako môže z tejto jednoty zrazu povstať toľká rozmanitosť, o ktorej im vravel záhradkár. A skutočne. Kedykoľvek ho v priebehu roku navštívili, vždy ich čakala *iná* záhradka, než akú zažili naposledy.

Videli kvitnúť gladioly i kosatce, dozrievať hlávkový šalát, špenát i koreňovú zeleninu. V júni si skutočne obrali trochu hrachu a na jeseň zas boli pri tom, ako sa z vyschýňajúcich bylí odtrhávajú zosušené fazuľové struky. Celá sezóna na záhradke prebehla presne tak, ako im to opísal začiatkom jari ich kamarát – záhradkár.

"Zem máš všade na záhrade rovnakú; kdekoľvek na nej by mohlo vyrásť úplne čokoľvek. Zem nedáva žiadne obmedzenia," začali na záhradkára hovoriť jeho kamaráti, ktorí sa chceli dozvedieť čosi, čo im nedalo už dlhú dobu spať. "No napriek tomu si už vopred vedel, kde ti čo porastie, kde čo dozreje, kedy a kde budeš čo zberať, či kde ti bude čo kvitnúť. Zem na tvojej záhrade stratila slobodu: nerástlo na nej hocikedy, hocikde a hocičo. Všetko bolo zrazu isté a určené. Záhradka sa stala determinovanou a mala svoj osud. A ty si to všetko už vopred vedel! Ako?"

"Áno, vedel. Ja som si totiž celú záhradku sám vysial."

Pani zo sivého domu
prekvapivo zametá
červenou metličkou
Smeje sa na celú ulicu
štípcami pripína
okoloidúcich frajerov
Do prasknutia mojej
prádelnej šnúry
vyvoniavam záhradku

I tak všetko zatieni
svojimi prednosťami

Zapadajú stromy
Žalúzie režu
izbu na rezance
Mamin vývar lieči
prichádzajúce spomienky
Mätko sa v uchu uhniedzujú
spevy zo záhrady
Aj tá vôňa
prúdiaca cez parapety
k železnej posteli
Oklamú bolesť

Ako v posteli z detskej izby
príde spánok
Už padajú slivky
s radosťou im vyjedzme život
Rozdeľme si chuť
a o rok
o sto
budeme ešte stále padať do pier

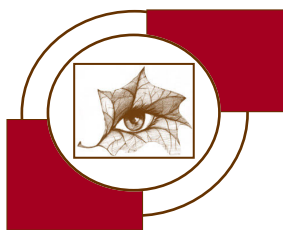
V skorej jeseni

Skorá už jeseň lístie stromov zláti.
Plamienky pestrých kvetov pozháša
a svieži vietor vône lesa tratí...
Útržky vtáčích trílíek roznáša.

Keď cestou starú horu popredúva
a statným bukom prečesáva vlasy,
v spadanom lístí tajne poukryva
cennosti vzácne, nevidanej krásy:

Posledný hríbik v zožltnutej tráve,
bukvicu zrelú, plochý kremienok,
okvetný lístok opadnutý práve...
...Či pod zápoľou skrytý pramienok.

Ja potom hľadám tie vzácnosti v lístí:
černicu sladkú na pichľavom kríčku,
oriešok liesky, dozretý a čistý.
- A ligotavú šťastia podkovičku.

Ostroměř (Málem potlamě)

V ostroměřské nádražní hospodě je taky pěkná servírka. Ani moc tlustá, ani moc hubená, dost mladá. Vlastně hodně mladá. Má brejle a tak vypadá intelektuálně. To máme, my někteří chlapi rádi. A usmívá se. Otevřela přesně ve dvě. Kamna už hřála a nádherně hučela. To by mělo být: přírodně hřející kamna co je vidět pravý oheň a pěkný ženský, který nesekýrujou. To máme rádi my všichni chlapi. A taky bych sme si to neměli nechat kazit. Ani sami kazit.

Sednul si vedle, dal si pivo, něco pravil, a já vůl jsem se neudržel a řekl taky. Tu svou blbou větu: „Tak jsme ten socialismus neměli rušit?“

Kdyby bylo, jak bývalo za starejch dobrejch časů, už bych ji měl. Pak bych ho poslal někam, protože se prát neumím. A pak bychme si třeba dali rum, protože zdraví je nejdůležitější. Takhle následovala úplně blbá a zbytečná debata. On mi vykládal, že přišel o práci, já jemu, že si můžu koupit knížku jakou chci. Jistě že jsem vůl, s tímhle argumentem v hospodě. Šenkýřka přinesla dva plné uhláky a dost z vejšky je položila vedle kamen. Vlastně s nima třískla. Říkám, intelektuálně dala najevo co si o naší debatě myslí.

Naštěstí přišli další chlapi a mluvili o věcech důležitějších. Že jejich kohout není alergický na červenou, ale zelenou barvu. To hned skočí za krk a klove. Já si četl noviny, odkud má ty blbý argumenty do diskuse. A vevnitř jsem si pravil, že jsem měl připomenout sáňky. To mi říkal Aleš, že zavírali v krimu ve Valdicích za socialismu v sedmdesátých letech politické mukly do plechových skříní a ty pak pouštěli po schodech dolů a smáli se a říkali tomu sáňky. Ale nepřipomněl.

Když jsem platil, šenkýřka se na mne usmála. Fakt. U stolu jsem uctivě řekl: „Nashledanou.“ Všichni taky řekli nashledanou, jenom ten jeden zabručel: „Sbohem.“ Třeba ho ten kohout opravdu pokloval.

Ale pozor, pánové, tahle holka tam je jen tejden, druhej tejden točí mužskej.

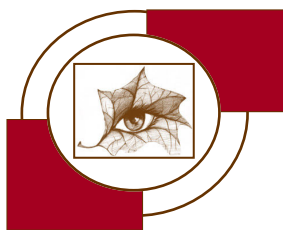
Lucyna Przeczek-Waszkowa

x x x

zbieram kamyki
przy słonecznych ścieżkach
grzeją moje palce
z pełnymi kieszeniami
idę powoli
serce trzyma takt
zmęczenie
wydłuża cień
myślę o koniach śpiących pod
drzewem w upale
to nie były Pegazy
zmęczone niesieniem
zbędnych słów.

**M
A
P
O
J

2
0
1
2**

Boží prst

Poznáte to, boží prst na vás ukáže a vy sa zložíte na zem mŕtvy. Vyberie si práve vás a vy s tým nič nemôžete robiť, iba dúfať, že to bude rýchle a bezbolestné. Vždy som chcel mať túto božiu schopnosť a raz sa mi to naozaj podarilo - na koho som ukázal, ten zomrel. Stal som sa bohom a mohol som rozhodovať o živote a smrti.

Bol som v ten deň veľmi zlomyseľný a vylieval si zlosť z dlhodobej neschopnosti nájsť si prácu. Ukázal som na každého, ktorý sa objavil v mojom dohľade a smrť ho zasiahla nečakane ako blesk z jasného neba. „Tu máš! Tu máš, ty sviňa!“ Ukázal som na ďalšieho a na ďalšieho. Každý z nich skončil v mŕtvolnom krči. Bol som krutý ako boh.

A tu jeden... Ukázal som na neho. Išiel ďalej a ja som ho božím prstom nasledoval. Nakoniec sa vo mne niečo zlomilo, svoj prst som stiahol a dal tomu všivákovi milosť. No, čo? Nech si ide. Boh býva aj milosrdný.

Premávali sa predo mnou ako bizóny na americkej préríi. Zabil som ich asi dvadsať a cítil sa naozaj bohovo. Ale iba na chvíľu, lebo potom sa začali objavovať ďalší a ďalší, až ma to prestalo baviť, zobral som Biolit a tie mravce som vystriekal...

PAVUČINA

Topíš sa v uzlíkoch
bielej pavučiny
Si ako ementál
Jeho diery
pošli do výkupu
Nedostaneš za ne cent

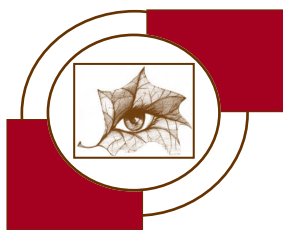
Usmej sa do
deravej prítomnosti
Železnou rukou
sterilizuj celú stenu
Nestúpaj dole hlavou
Budeš umierať
vo vlastnej tme
bez svedkov
Vo väzení
pozliepaných základ

VINA V NEVINE

Stopy mi unáša
veterný mlyn
Znovuzrodenie
bez čarodejníka

Špinavá skrývačka
chamtivých
Vina sa balí
do neznámych adries

Pozná ich len ten
ktorému ukladajú
na krk slučku
bez ozvien v ich svedomí

MIROSLAV SKALICKÝ

Z ENCYKLIKY pápeža LEVA XIII. (1878 - 1903), zo dňa 8.IX.1892:
MAGNAE DEI MATRIS - VEĽKEJ BOŽEJ MATKE

... „Je priveľa zloby a úplatnosti v prostriedkoch, ktoré toto storočie ľ živo využíva na to, aby oslabilo a úplne vykorenilo z duší kresťanskú vieru a úctu k zachovávaní BOŽÍCH ZÁKONOV, ktoré vieru živia a od ktorých závisí jej vplyv na život. Polia, ktoré pán už zušľachtil, sa menia všade na pustatinu, plnú náboženskej ignorancie, bludov a zla, sú akoby zasiahnuté strašnou nákazou.

A najmučivejšia je predstava, že sú veľmi ďaleko pomery, v ktorých by tí, ktorí môžu a majú svätú povinnosť napraviť daný stav, či prípadne by mohli zabrániť takejto činnosti alebo túto mravnú skazu zaslúžene trestať, práve tí svojou ľahostajnosťou alebo otvorenou, či pasívnou spoluúčasťou napomáhajú moci zla.“...

Preto chváli pritom svätého DOMINIKA GUZMÁNA z FANJEAUX vo FRANCII, zakladateľa rehole bratov kazateľov. Tá bola založená schvaľovacou bulou pápeža HONORIA III. , dňa 22.XII.1216.

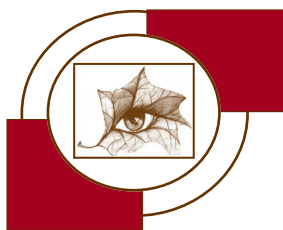
(- Prvý kláštor týchto DOMINIKÁNOV vznikol v známom meste TOULOUSE. -)

Pápež HONORIUS III. oslovil členov tohto inštitútu rehoľných kanonikov, ako nepremožiteľných KRISTOVÝCH BOJOVNÍKOV, vyzbrojených štítom viery a prilbou spásy - nebojácnych. Oni veruže neboja sa tých, čo môžu zabiť len telo. Statočne hlásajúc BOŽIE SLOVO, ktoré je ostrejšie dvojsečného meča, proti nepriateľom viery!

Vlani to bolo päťsté výročie slávnej desivej kázne dominikána ANTONIA DE MONTESINA. Ten počas štvrtej adventnej nedele roka 1511 prehovoril v „Novom svete“ v bezohľadne kolonizovanom SANTO DOMINGU, na obranu Indiánov pokorených bledými tvármi z „Civilizovaného sveta“ s privandrovanými krutými privandrovalcami:

„SOM HLAS VOLAJÚCEHO NA PÚŠTI“, začal vtedy dominikánsky brat kazateľ ANTONIO DE MONTESINOS v mene malej komunity svoju kritiku, ktorou odsúdil španielsku politiku voči Indiánom na ostrove HISPANOLA (dnešné HAITY, nedávno vystavené drvivému zemetraseniu, po ktorom tam prišla s „prvou pomocou“ americká vojenská misia) a DOMINIKÁNSKA REPUBLIKA.

Keby sme ochutnali aspoň štipku
zo zázračného pečeného hada,
tak, ako kuchár Jurko v Zlatovláske,
objavili by sme starú pravdu právd,
že svet jednotný je a netreba o tom bádať,
že jeden tvor tu nemôže bez druhého byť.
Keby sme dokázali vnímať všetko živé,
čo rovnako ako my, rastie, množí sa a umiera,
uvideli by sme tenké pradivo nášho života,
čo veľmi ľahko pretrhnúť sa môže.
Keby sme počuli, čo živé tvory šepcú,
kým zmenia sa na potravu či trofeje,
kým zničíme priestor, kde môžu žiť,
povedali by všetci svorne korune tvorstva,
že vysychajú nášmu stromu korene
a o chvíľu miesta nebude, kde sa skryť.
Keby sme rozumeli živých tvorov reči
a riadili sa plačlivými zvukmi prírody,
ctili by sme si náš domov vo vzduchoprázdne,
kým ešte okolo vlastnej osi a Slnka sa točí.
Keby sme pochopili, čo nám chcú riečiť
a nemali zapchaté uši vlastným chcem,
viac pokory a lásky by sme svetu prejavili.
Keby sme rozumeli reči zvierat,
inak by sme spravovali našu Zem.

ZPOVĚĎ

Zpovídat se ještě komu
chci a nechci
třeba tato zpověď najde ozvěnu
černé myšlenky tím zřejmě zaženu.

Setřást ze sebe tíhu
pro volnější krok
nenosit těžká břemena
snad na obzoru rýsuje se
možná přeměna.
Co očekáváš a co najdeš
kde ve svých činech
a jak daleko zajdeš
je věčnou otázkou
mít k tomu štěstí
co pomůže a cestu klesí.

Co ale setřásat
zřejmě spíš vlastní vinu
co předurčí tě k nějakému činu
za který dáš ruku do ohně
a nespálí tě ani pochodně.

TAJEMSTVÍ

Mám pod kůží tvé zraní
do zrození tvých vášní
snad není ani zvláštní
být z toho poblouzněn.
Co rojčení z tvých doteků
chci býti ve vleku
pro tento případ nevadí
že všechny tóny neladí.
Já ve zmatku tónů tě najdu
až za hranici možnosti tak zajdu
znovu ty tóny naladím
jen tobě tajemství to prozradím.
Mám pod kůží
tvé zraní
do zrození
tvých vášní.

ZUZANA VOZÁROVÁ

Životy

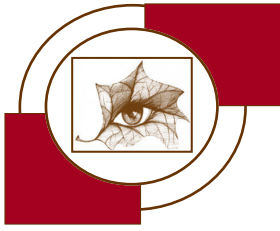
Ľudia prechádzajú popred stánok, žijú svoje životy, počujú svoje myšlienky. A ja sedím, hľadím na nich a čakám. Čakám, čo mi prinesie ďalšia sekunda, ďalšia minúta, ďalší kúsok môjho života.

Dnešný deň sa nezačal nijak zvlášťne. Vstala som o štvrtej a chcelo sa mi ešte spať. „Spinkať...“ zašepkala som si a pripomenula časy dávno minulé a ďaleké, keď ma rodičia budili. Raňajky, obliecť sa... zatiaľ všetko plynulo, ako malo. Menší rozhovor s ocinom a už som musela ísť do roboty.

Sníval sa mi však sen, ktorý som si, bohužiaľ, nezapamätala, ale pocit z neho ostal. Zvierajúci, silný, zvláštny. Už keď som vyšla von, omotala sa mi zvláštna atmosféra okolo tela. Možno to bolo tou rannou tmou, umocnenou oblakmi, možno tým absolútnym tichom, ktoré spalo v uliciach... Však, kto by sa prechádzal ulicami o štvrtej ráno?! Zväčša „psičkári“ venčiaci svojich štvornožcov. Ale dnes ani tých nebolo. Nasadla som na bicykel a šliapla do pedálov. Ovíal ma studený vzduch a pocítila som, ako mi postupne naskakuje husia koža. Svišťanie prúdiaceho vzduchu len kde-tu prelušil vietor milujúci sa s olistenými konármi stromov. Ich vzdychanie a šepotanie lásky prenikali hlboko do môjho vnútra, keď som premýšľala o priateľovi. Vlastne, nepremýšľala som, len som naplno vnímala ten krásny a neuveriteľne krehký pocit, keď som s ním. Keď sme aspoň v duši spolu.

Ani som si neuvedomila, ako prebehla cesta a už som stála pred stánkom, odomykala ho a robila ďalšiu sériu každodenných pohybov. Preberala som časopisy. Hmmm, jeden mi prišiel trochu zvlášťne. V rukách som držala dva namiesto jedného zapísaného. No čo už, dopíšem ho, snáď ma za to nezahlušia.

Prichádzajú prví zákazníci. Sú to robotníci a ako každé ráno i teraz sa tu vystriedajú všetci ôsmi a všetci pýtajú dvanásť korunové lístky na autobus. Prečo sa radšej nedohodnú a nekúpia všetky naraz?! Chvíľku je pokoj a prídu ďalší ľudia. Jeden pán si žiada cigarety. Otočím sa a vyberám z poličky krabičku, keď začujem falošné pískanie píšťalky. Oný pán zahriakne hrajúceho, ale pískanie neutícha. Tak už len zahundre, že má šťastie. Že dnes má dobrú náladu. Tykal mu, myslela som, že sú spolu. Neboli. Až všetci zákazníci odišli, oprel sa píšťalkár o pult a žiadal cigarety. Vzal krabičku, zaplatil a čakala som, kým odíde. Ale neodišiel, ďalej sa opieral o pult. Lepšie som si ho obzrela. Starý poľovnícky klobúk, staré potrhané oblečenie, taška s nákupom a tmavá akoby obhorená tvár. Smrdel a hovoril piate cez deviate. Chvíľku o tom, že je Tatranec a potom o tom, ako mu policajti vzali dva (!) nožičky. Vraj veľmi pekné a jeden dostal od niekoho na stanici. Potom čosi o nejakých cigánkach, ako ho veľmi chceli, že ho aj naháňali. A on ich, chudák starý, nechcel. Však, cigánky. Radšej nejakú inú. Okolo prešla elegantne oblečená slečna a on hneď zakričal-pekné gate.

Slečna ani brvou nemihla. Asi sa rozhodol, že si pofajčí. Začal odbaľovať cigarety, ale veľmi sa mu nedarilo. Či by som mu ich neotvorila. Tak som mu ich „vyslobodila“ z fólie, či čím sú to ešte obalené a dúfala, že už pôjde. Márna túžba.

Namiesto toho vytiahol nôž. Smrť mi v očiach prebehla, čo s ním mal v pláne??? Ale našťastie si zubatá na mňa v ten deň zuby nebrúsila a vytiahol ešte čosi. Až po chvíľke som zbadala, že to je akýsi zúfalý zapaľovač, ktorý zrejme niekto odhodil. Stále som netušila, čo chce s tým nožíkom robiť, na čo ho vytiahol. Očami som teda stále pozorne sledovala, čo sa deje. Nožíkom si zapálil zapaľovač a od neho cigaretu s tichým mrmlaním, že je to ťažké. So slzami v očiach sa mi pozrel do očí a povedal, že je to ťažké a to jediné mi môže k životu povedať.

Na ojedinelých zákazníkoch bolo zrejmé, že je im jeho prítomnosť nepríjemná. Jeden mladý chalan mu dokonca otvorene povedal, že smrdí a mal by sa ísť okamžite umyť. A on? Že to vie, že už má aj hen (neurčito pohodil rukou smerom k stanici) už má prichystaný kýbeľ vody, že sa pôjde umyť. Ale neskôr.

Po asi polhodinke som už sedela skoro zmierená s tým, že dnes už asi od stánku ani neodíde. Rezignovane som znovu počúvala jeho historku o cigánkach tento krát to malo aspoň povestnú päťu. Len tá hlava akosi chýbala. Potom šli okolo akýsi chlapíci. Zrejme ho poznali, lebo ho začali upozorňovať, že mu tam ktosi čosi kradne z jeho vecí. Zopár aj vymenovali. Rozčúlil sa a začal nadávať. Ale nešiel hneď, ešte postál, akoby ho to z ničoho nič už ani netrápilo. Vytiahol svoju „pišťalku“. V podstate to bola akási trochu zvlnená umelá trubička stočená do tvaru trúbky. Povedal, že mi ešte zanôti tú svoju. Avšak, akurát len tretí a štvrtý tón naznačili, že sa jedná o ľudovú pieseň spod Tatier. Keď skončil a znovu sa hlboko nadýchol, že mi ešte niečo povie. Skoro ma vystrelo, že skutočne pri tom stánku hádam aj prenocuje. Poznamenal však už len, že jeho príbeh o cigánkach, pred ktorými tak úmorne utekal, lebo ich nechcel, a o jeho živote si budem môcť prečítať v nejakom časopise, pretože vraj sa s ním rozprávala akási novinárka. Dokonca si ho vraj aj fotila. Pobral sa preč a už len z diaľky som začula, ako na nejakú pani kričí, že má peknú sukňu.

Musím priznať, že mi trochu odľahlo. Ale neubránila som sa myšlienkam, čo môže zapríčiniť, že človek klesne na dno a skončí ako bezdomovec. Odpoveďou mi bolo mlčanie mysle. To ticho mi však aspoň umožnilo, prečistiť si trochu hlavu vrátiť sa spomienkami na priateľa, do mojej reality. A to odrátavania hodín do jeho príchodu, aby som ho mohla po vyše týždni objat' a pobožkať.....ale ešte desať hodín musím počkať na moment pohľadu jeho očí....

Ľudia prechádzajú popred stánok, žijú svoje životy, počujú svoje myšlienky. A ja sedím, hľadím na nich a čakám. Čakám, čo mi prinesie ďalšia sekunda, ďalšia minúta, ďalší kúsok môjho života.

Otcova rozprávka na dobrú noc

Spíš. Aký si krásny. Škoda, že mám tak málo času. O chvíľu príde mamina a... Asi ma nepočuješ. Trochu som pil, prepáč. Tvoj otec je zbabelec. Ale to asi vieš. Hneď to schovám do škatuľky, zabudol som. Máš moju tvár. Nesmej sa, mám trému. Táram nezmysly. Budeš krásny. Raz podvedieš svoju ženu. Presne ako tvoj otec. Keď budeš malý, napne ťa z jediného pol-decáku. Na to si časom zvykneš. Presne ako tvoj otec. Budeš alibista. S každým sa budeš snažiť vychádzať čo najlepšie, až sa to nakoniec aj tak všetko obráti proti tebe. Budeš ubližovať tým, ktorých najviac miluješ, lebo na cudzích si v živote netrúfneš. Bude ťa zožierať sebaľútosť. Prečítaš stovky úžasných kníh, z ktorých si zapamätáš sotva desať ucelených myšlienok. Šťastie ťa bude obchádzať veľkým oblúkom. Nenájdeš si poriadnu prácu, budeš sa trápiť. Pustíš si Kryla, Nohavicu a Coehena a prepíšeš niekoľko nocí sám v prázdnom byte. Napíšeš desiatky vulgárnych básničiek a niekoľko depresívnych poviedok. Pokúsiš sa o román. Manželka sa nad tebou niekoľkokrát zľutuje, aby ťa nakoniec so slzami v očiach vyhodila z domu. Budeš sa túlať po nociach tmavými ulicami a žmurkať do pouličných lúčok. Rozgniavi ťa šialená ľútosť, potom sa rozplačeš, aby ťa následne kruto pohltila slepá nenávisť. Rezignuješ na celý svet. A keď ti už na Zemi neostane jediné tlejúce svetielko, spomenieš si na syna. Presne ako tvoj otec.

To na tých fotkách som ja. Vtedy sme boli s maminou ešte šťastní. Chcem, aby si si to pamätal. Bolí ma srdce, pečeň aj žalúdok. Ničí ma vysoký tlak a ťaží svedomie. Zlyhal som. Spi sladko, synček. Na prehry máš ešte čas.

MARTINSKÁ POETICKÁ JESEŇ 2012

**9. ročník stretnutia
literárnych klubov
a autorov zo Slovenska, Česka,
Poľska, Talianska a Kanady
v dňoch 21. - 23. septembra 2012**

Na organizácii sa podieľali:
Žilinský samosprávny kraj -
Turčianska knižnica v
Martine, Literárny klub
DURIA, , Spevácky súbor
Priekopčanka, Milan
Nemček, recitátori Martin
Klein a Milada Záthurecká
**Podujatie finančne
podporili: Matica slovenská
a Miestny odbor Matice
slovenskej v Martine**

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MARTINSKÁ POETICKÁ JESEŇ 2012—ALMANACH TVORBY ÚČASTNÍKOV

VYDALA TURČIANSKA KNIŽNICA V MARTINE

V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

ZOSTAVILI: BIBIANA PANIAKOVÁ MELIŠOVÁ A TAŤANA SIVOVÁ

PRÍSPEVKY POSKYTLI: Eva Bajnoková, Ľubomír Budinský, Il'ja Čičvák, Rast'o Dalecký, Ľudovít Farkaš, Jiří George Figura, Václav Franc, Magdaléna Hríbová, Jakub Lazarčík, Lucia Makúchová, Stano Marec, Milan Maťaše, Mirizmá Kirkov, Eva Očkayová, Bohumír Procházka, Lucyna Przeczek-Waszkowa, Marek Repčík, Marta Rybková, Taťana Sivová, Miroslav Skalický, Anna Ursini Jamrišková, Bonumír Vidura, Zuzana Vozárová, Miloš Zvrškovec